

До катедра ППНПМ към ПИФ на
ЮЗУ „Неофит Рилски“.

До научното жури, определено със
заповед № 528 от 27.02.2015г.
на Ректора на ЮЗУ.

С Т А Н О В И Щ Е

От **проф.д-р Румен Владимиров**, преподавател по наказателно право в ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски“,

За дисертационния труд на тема: **„Престъпления против трудовите права“**,

Автор: **Стефан Петров Гайдарски**, докторант редовна форма на обучение в катедра ППНПМ на ПИФ при ЮЗУ, за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ по професионалното направление Право 3.6, специалност „Наказателно право“.

Като се съобразят разпоредбите на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, както и вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, може да се отбележи следното:

1. Обща характеристика и съдържание на дисертационния труд.

Преди всичко трябва да се каже, че докторантът е представил всички необходими документи и материали /екземпляри от дисертацията, автореферати, декларации и др./ за законосъобразното протичане на публичната защита. От приложения списък е видно, че по темата на дисертацията са публикувани четири статии в реномирани научни списания и сборници.

Самата дисертация има обем от 201 страници, в това число съдържание и списък с използваната литература. Последната обхваща 137 заглавия на български език и 15 на английски език. Бележките под линия са 145 на

брой. Изложението е структурирано при съобразяване на класическите критерии в увод, три глави и заключение. Всяка глава се подразделя на 3 или 4 съответно озаглавени параграфи.

В увода се обосновава необходимостта от обезпечаване и гарантиране нормалното упражняване на трудовите права и тяхната защита, включително и чрез използване средствата на наказателното право. Заедно с това се посочват целите на изследването с оглед наказателноправната защита на трудовите права.

Глава първа като обща и въвеждаща е озаглавена: „Трудовите права и тяхната наказателноправна защита“. В отделни параграфи се обръща внимание на общата характеристика и специфичните особености на тази защита; на нейния обект; на нейните субекти и пострадали; както и на относително високата степен на обществена опасност, която прави някои видове деяния нарушения или престъпления срещу трудовите права.

Глава втора има заглавие: „Типични престъпления против трудовите права“. Става дума за трите вида престъпления относно правата на гражданите, очертани в гл.ІІІ на особената част. Това са: т.нар. злепоставяне на друго при осъществяване на трудова дейност; общото престъпление против трудовите права по дискриминационен признак; и накрая специалното длъжностно престъпление за невъзстановяване на работа на неправилно уволнен работник или служител.

Последната трета глава е с наименование: „Други престъпления против трудовите права“, т.е. онези три вида посегателства, които поради особеностите на техния непосредствен обект, се съдържат в други глави и раздели на особената част на НК. Тук се анализират първо трафикът на хора по чл.159а НК във връзка с целта пострадалият да бъде използван за принудителен труд. На второ място се разглежда незаконно наемането на деца по чл.192а НК. Третото престъпление с което се транспонира Директива на ЕС, се отнася до различни форми на наемане на работа на незаконно пребиваващи в РБ чужденци – чл.227 НК.

Накрая, в заключението се съдържат предимно предложенията де леге ференда и обобщено се излагат съображенията на автора за това.

2. Приноси и приносни моменти в дисертационния труд.

Трябва да се отбележи, че темата на дисертацията е **интердисциплинарна**. Тя е първото систематизирано монографично съчинение в българската наказателноправна литература и представлява добра основа за последващи анализи и дискусии. Авторът е проявил научна смелост, като освен критичния преглед на съставите и нормите на престъпленията против трудовите права, дава и собствени редакции за тяхното усъвършенстване.

Темата е **актуална** не само от гледна точка поотделно на трудовото право и на наказателното право, но и в тяхната взаимна връзка и взаимодействие. Затова като безспорен принос може да се определи основателната критика на съществуващата уредба на наказателноправната защита на трудовите права и изводът, че тя не кореспондира на динамиката и промените в областта на обществените отношения от трудово-договорен характер.

Към приносите може да се отнесе също и задълбоченото изследване не само на позитивната международна и национална регламентация на най-важните аспекти на правото на труд, но и на съответстващата му наказателноправна защита.

Конкретни приноси могат да се констатира в почти всички параграфи на изложението. Вследствие на извършения общ и конкретизиран анализ, се установяват недостатъци в наказателноправната уредба и се правят редица предложения де леге фереда, някои от които по принцип могат да бъдат споделени. Например за допълване на чл. 172, ал. 2 НК; за дефиниране в НК на понятието „принудителен труд“; за кратката редакция на чл. 192а НК; на тази на чл.192а, ал. 1 НК и др.

3. Критични бележки и препоръки към докторанта.

Към настоящото научно съчинение може да се направят някои бележки и препоръки за неговото прецизиране. След съобразяване и с бележките на журито, препоръчвам издаването на труда като монографичен.

Бих препоръчал на докторанта още веднъж да помисли по въпроса за промяната в съдържанието на чл.136 НК. Струва ми се, че предложението на автора необосновано ограничава неговия обхват и от гледна точка на субекта и пострадалия и от гледна точка на обективните признаци. От

друга страна предложеното изменение измества акцента и от вид злепоставяне на другото при осъществяване на трудова дейност, то се модифицира като вид посегателство против трудовите права. Като такова, мястото на предложената норма вече трябва да бъде в гл. трета, като е отделен въпросът за или против запазване на сегашния чл.136 НК.

Има резерви за усъвършенстване предложението на автора относно чл.172, ал. 1 и особено на предложената редакция на новата ал. 2. Само за илюстрация ще посоча като не особено уместно използването в нея на русизмът „тормоз“.

Предложената от докторанта нова редакция на чл.227, ал. 5 НК също не удовлетворява, както поради нейния огромен обем, така и поради начина на съчетаване на използваните признаци.

Накрая, може да се препоръча да се направят и някои редакционни и други промени в дисертационния труд. Например допуснатите на някои места повторения трябва да се отстранят /такива в увода и заключението/. Също така, трудът би спечелил и ако в параграфите изложението допълнително се диференцира на точки и подточки.

4. Заключение.

Изложените в настоящото становище критични бележки не са от естество да повлияят негативно върху оценката за дисертационния труд. Точно обратно, на фона на положените усилия и постигнатите резултати, може с основание да се твърди, че докторантът е постигнал поставените научни цели и задачи. Ето защо считам, че са изпълнени безусловно изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и на дисертационния труд **на докторанта Стефан Петров Гайдарски следва да се даде положителна оценка за придобиване на образователната и научна степен „ДОКТОР“.**

05.04.2015г.

Благоевград

С уважение:

/проф. д-р Р. Владимиров/

